

Mikkelissä 28.2.2023

**ETELÄ-SAVON
KAUPPAKAMARI**

Etelä-Savon kauppa-kamari

Lausunto luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2024–2031

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

Venäjän aloittaman hyökkäyssodan vaikutukset muuttavat merkittävästi koko Itä-Suomen toimintaympäristöä. Tavaraliikenteen suunnat ja reitit muuttuivat sodan myötä pitkävaikutteisesti ja jopa pysyvästi. Saimaan kanavan käytön estyminen lisää raskaan liikenteen määrää merkittävästi Itä-Suomen tieverkolla. Myös sisävesikuljetukset Saimaalla ovat muuttuneet kotimaan rahtiliikenteeksi ja merkittävä osa kuljetuksista on siirtynyt Itä-Suomen maanteille.

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut laajassa yhteistyössä Itä-Suomi ohjelmaa. Liikenteen investointiohjelmassa tulisi paremmin huomioida kytkökset muihin ohjelmiin, kuten edellä mainittuun Itä-Suomi- ohjelmaan tai Traficomien tilannekuvaan sekä Liikenne-12 ohjelmaan.

2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Investointiohjelma ei ota riittävästi huomioon muuttunutta logistista toimintaympäristöä tai Liikenne 12- ohjelman tavoitteita koskien koko maan saavutettavuutta ja asumisen työssäkäynnin tai elinkeinoelämän tarpeita.

Hankkeiden arviointien perusteluissa ei oteta riittävästi huomioon varsinkin isojen hankkeiden aluekehitysvaikutuksia tai vaikutuksia ihmisten ja yritysten käyttäytymiseen. Listauksen ulkopuolelle jäävät hankkeet tulisi myös esittää, jotta vaihtoehtojen arviointi olisi läpinäkyvämpää.

Itä-Suomen merkitys tulisi ohjelmassa tunnistaa ja tavoitteena tulisi olla Länsi-Suomea vastaava saavutettavuuden taso.

3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?

Ohjelmassa tulisi paremmin ottaa huomioon logistiikan energiamurroksen pitkäaikaiset vaikutukset sekä etätyön ja kausiasumisen lisääntyminen monilla alueilla. Nämä muuttavat kustannusten jakautumisen kokonaisuutta.

Suomen tulisi ylipäätään parantaa suunnittelunvalmiuksia isojen strategisten hankkeiden osalta, jolloin mahdollisen EU-tukien saanto Suomelle paranisi.

Mikkelissä 28.2.2023

4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?

Valmistelun avoimuus ja arvioinnin tueksi olevan taustamateriaalin helppo saatavuus parantaisivat asiasta lausumisen mahdollisuuksia yksittäisten hankkeiden osalta. Yleisellä tasolla Väylävirasto toimii sidosryhmien suhteen esimerkillisesti moneen muuhun tahoon verrattuna ja mahdollisuuksia vaikuttaa ja saada tietoa on tarjolla varsin runsaasti. Suunta on ollut erittäin positiivinen viime vuosina.

5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina investointiohjelman tulevia päivityskierroksia varten?

Etelä-Savon osalta ohjelmassa ei ole muutamia yksittäisiä kohteista lukuun ottamatta juurikaan toimintaympäristöä kehittäviä investointeja. Väyläverkon kunto heikkenee edelleen. Ohjelmassa olisi paremmin huomioitava matkailun, metsäteollisuuden ja vapaa-ajan asumisen kannalta tärkeä alempi tieverkko.

Valtateiden osalta VT14 Juva-Savonlinna-Parikkala vaatii pikaisia investointeja liikenneturvallisuuden ja liikenteensujuvuuden parantamiseksi mm kasvaneen raskaan liikenteen myötä.

6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmää?

Investointiohjelman laadinnassa tulisi huomioida nykyistä kattavammin kriisivalmiuden, huoltovarmuuden ja turvallisuuden näkökohdat.

Liikenteen rahoitus on Suomessa merkittävästi esimerkiksi Ruotsia heikompaa. Yleisenä pyrkimyksenä tulee olla väyläverkon rahoituksen merkittävä parantaminen, jotta se pystyisi paremmin tukemaan Suomen kilpailukykyä. Strategisen tason tavoitteiden saavuttaminen ei onnistu nykyisillä resursseilla, jos investointitaso ei riitä edes heikkenevän kunnan korjaamiseen.

Muilta osin Etelä-Savon kaupparikartta yhtyy Itä-Suomen maakuntaliittojen jättämään lausuntoon mm hankelistauksien osalta.